

וְזַהֲרָה תִּפְדֹּה וְגֹאֵל כָּנּוּמָר לְכָנּוּר חֶסֶן פְּדָה
לְכָנּוּר חֶסֶן דְּפָנָעָר רַחֲמָנוּג וְפָלִיק קָמָל דְּקִידּוֹצִין (קָרְבָּעָן):
קָהָלָר מִ"ר מִינְיָן צָהָס פְּיוֹ נָעֵם נְתִיס דְּמִינָּן לְפָלוּת
לְמַטְבָּח צָהָן מִ"ל (טָמוֹת נְדָס) כָּל כָּנּוּר
נְיִיר מְפָדָה וְפָלִילָן פְּשִׁיטָה נְפָנָעָר
רַחֲמָנוּג לְמַתָּה רַחֲמָנוּג מָאוֹ דְּמִימָה נְוָלָג
כָּנּוּר כָּנּוּר מְמַחְמָה מָה לְלָגָן רַחֲמָה
חוּנוֹ מְהָרָה כָּלָן לְמִתְּחָמָם הָנוּ קָמָל.
פְּרוּסָה מָאוֹ דְּמִימָה גְּרַחְמָה הָנוּ נְמִי
מְלָה רַחֲמָנוּג דְּגָעָנָן שִׁיפָּעוּר לְמַטְבָּח
רַחֲמָס הָנוּ וְגָס שִׁיאָל רַחֲמָה הָנוּ
קָמָל דְּפָנָעָר רַחֲמָס גְּלָחוּת מְלָה
רַחֲמָנוּג: וּמְ"ש יִשְׂרָאֵלִית.
לְמַפּוֹקִין כָּנָם וְלוֹיה וְגָמָה כְּלָקְמָן:
וּמְ"ש בְּכָלְמָקָום. כְּלָוּמָר צִין
נְמָלָךְ צִין נְמָיָל: וּבְכָלְזָמָן.
לְלוּמָר צִין מְמָן הַקִּמָּה וְצִין סְלָג מְמָן
סְפִים וְכַיִלְמָמָה סְוִף פְּסִיק דְּקִידּוֹצִין
(לָו) דָלָל מְזָ�ה שִׁיאָל מְוָתָם הָגָן:
עוֹגָמָן צִין מְלָךְ צִין נְמָיָל:
בְּ וּמְ"ש שְׁפָטָנוּ מִהְכָּהָן וְאֶת
טְהִכָּהָנָת. קָרְקָמָץ כְּמָג הַלְּמָעָט
מְמָפוֹג נְכָלוּת דְּגִיטָּלוּג הַלְּמָרָיוּג דְּגִיכָּה
מְוּלָם נְכָמָה דְּוּכָּמִי וְלָלָם כְּפָלְשָׁעִי
נְפָלִיק קָמָל דְּקִידּוֹצִין:
בְּ וּמְ"ש שָׁהָם שְׁתִּי אֲוֹגְקִיאָות
וְכָרִי. קָרְקָמָץ כְּלָמָעָט נְפָלִיק יָטָה
כָּנּוּר (קָרְבָּעָן סְפִים עֲבָדָן) (קָרְבָּעָן טָהָר):

[יא] **עפ"י** שהאב אינו בעיר שהבכור שם יכול לפדותו: [יב] יש לעשות סעודת לפרטין הבן ואם יש לומר שהשמחה במעונו: [יא] אם חל יום ל"א להיות בשכנת ימתין מלפדותו עד יום ראשון:

הלוּכוֹת פְּדִיוֹן בָּכָור

סימן שה

פרטי רשמי דינמיים המבואריס בום החיתוך

[א] שיעור חמץ סלעים: בכור שיש לו שני וראים: [ג] אין פודין בעדרים ולא בשטרות ולא בקרענות: [ד] אם כחוב לכלהן שטר חוב על עצמו בחמש סלעים: [ה] נתן לו חycz' בחמשה סלעים ואינו שוה כל כך: [ז] נתן חמוצה סלעים לעשרה כהנים בגין פרדי: [ח] אם יכול הכהן להחויר החמש סלעים או לקבלם על מנת להחויר: [ט] הפריש ה' סלעים לפודין בנו וגארבו: [י] גוסח ברכת הפדיין: מברך שהחיניו: מה הבן לאחר לר' יומם יברך שהחיניו: טידור הפדיין ואם מברך הכהן: [יא] אחר לר' יומם יפדרנו מיד: [יב] אם נולד לו טרייפות תוך לר' יומם: אם מת ביום לר' או אחר לר': [יז] מות האב אימתי הכהן בחזקתו פרדי: [יג] אם נתן המעות לכלהן בתוך לר' יומם: [טט] הוא לפחות והוא לו בן לפודות אי זה קודם: [טט] אין הכהן נובה ממשועבדים: [ז] היה לו כמה נשים ורש לו בכור מכל אחת: [ב] אשה אינה חייכת לפחותונה: [יח] כהנים ולויים פטוריים: בן הכהן ולוייה מישראל או מגוי: בת ישראל מעוברת מגוי: [יט] כהן שנולד לו בן חלול ומת האב: [כ-כא] בן משוחררת וגירות: [כב] דין הבא אחר הנפלים: [כד] יוצא דופן והבא אחורי: [כח] ילדה וכור ונובה או שני זכרים: [כג-כח] שתי נשוי שלדים שני זכרים ופראם ומת אחדר מהם תוך לר' יומם ואם ילדו זכר ונובה או ב' זכרים ונובה או שני זכרים או ב' נקבות וב' זכרים ודירות אם אשתו אחת בכירה ואחת לא בכירה: [כט] שחי נשים של ב' א נשים שלדו בו ב' זכרים ומונערבו ופראם ומת אחדר מהם או שתי נקבות חזר או שני זכרים ונובה: זכרים ומת אחדר מהם או שתי נקבות חזר או שני זכרים ונובה: [ל] מי שלא שחתה אחר בעליה ב' חזושים וילדת ספק בן ט' לראושון: [גא] אשה אחת בכירה ואחת לא בכירה וילדו שני

א כתיב אך פודה תפדה את בכור האדם וגוי' ופדרוי' על כל ישראל שיוולד לו בן (ט) שהוא בכור מאממן זמן שיפדרנו מהכהן ולא מכחנת (ט) בחמשה סלעים לרוש'י ולדברי הגאנונים משحالן (ו) אלה ותשע מאור

כללו מה נפער רמס מלך רחמנין: זומ"ש ישראלית. למפיקין כלגנום כליה דללקמן (ויל): ומ"ש בכלי מקומות. כלומר דין גולך זמן. גומן למלך: ומ"ש ובכלי זמן. כלומר דין גמן סכין דין צלע' גמן כספם: ומ"ש שייפדרנו מהכהן ולא מהכהנת. כן ממכ' קרל"ע נסוף נכלוום (כלמות פלון ליק סי' 2) ובס庭 למלך מפלק הולווע (פולין קול): אן ודלאן [ט] מליטווט רט"י נפליך קמלה דקידזשין (ט). גני כל לדב' כלגנום סקל סוללה לפלון קמן לדב' כלגנום למ' סיה כן מלג' נטפל שטמו סטימה כלגנום (ט): ומ"ש בחמש פלעימ. מנה נפליך יט' כלו (טט): ומליטיך נכלמה דוכמי: ומ"ש שם שתני אונקיות וחצאי לרשאי. כן ממכ' נפליך יט' נכל (טט) דיא' מנא כל (ויל): ומ"ש לדברי הגאנונים משקל אלף ותתק"ד שענורים בספה. כן ממכ' טס קרל"ע (פי ט) נטמס וכן דעת למלכז'ס (טל' סקליטס פ"ל ק"ג-ג) ולמלכז'ס טולא ק"ג מעין טאס ענדז'ים גרבולאץ' רבב' שאבב' (ט)

א כתיב אך פדה תפדה את בכור האדים וגוי ופדריו מבן חדש חפדה שמצוות עשה געל כל ישראל שיוולד לו בן (ה) שהוא בכור מאמו ישראלית בכל מקום ובכל מן שיפדנו מהכהן ולא מכחנת (ג) בחמשה סלעים שהם שתי אונקיות וחצי לדרשי ולדברי הגאנונים משקל (ג) אלף ותשע מאות ועשרים שערורים בסוף (א).

דרכי משה

שה (א) דהינו כל שקל שפ"ר שעורים כסף וכן הוא במדדינו בהגנות ("ע"א) סוף כתובות דף (חניכ'ב) [יא ע"ד]. וכתב שם וסקלנו דוק"ט חדש מטבע ויניציאה והיה מ"ח שעורות נמצאו משקל ה' סלעים הם [מ'] נז דוק"ט של ויניציאה ובפסקין מהרא"י (חיב' ס"י פ"ח כתוב ושיעור פריוו הבן שמעתי שמהרי"י מול"א זו שיעור בערך שני זוהרים ריבניש' עכלי וכ"ה במאיריל' (ס"ע):

חידושים בנהום

הנחות והארות

ה) מדברי הבוי כאן נמצוא שהודרום משקלו סיד שעורום (וכתב לעיל שהמשקל בשערות הוא אלף וחמש מאות שלהם שלשים ורומיים) אבל הרי קורוקס (כאן בהין) כנוב שהודרום הוא א' שישים שעורום. עמי ס' מש' כהה במקורות וציטים על הולכניים שכמותו פונקל: [ג] בדרכם שבכתבי הגויסא ימצא כי סלעים הם ווקט' של ויניציאנה ובוארוא פישור שבדם הנופש הגיה והרב נמצוא משקל חמוץ פלעים הם מ' ווקט' והוחזק זאת עיי'יש. ובידם הקער (בכל הנענשאנו) הגורסט מ' חוקט' וגנו חביבנו [ט] בסוגרים מרבעת, דאיינו בדים גנדפס ואינו בדים שבכתבי: [ג] "שטהוררי מלך" כיה ברם פירש כן בפרש ונלה המתשובים גוי שלשים של עבר (שמות א' לא):

אלכות פדיון בכור ממסכת בכורות

ולרך לפהו מון לבן בטה ואַפְּעִי כחוֹת טהָ כֵּל דָּוָוָו. הַבָּן הוּס פָּוָרָוּ נְטָמֵל דְּבָרִים נְזִיקָה
לְפָהָוָו כְּפִי שְׂוֹוָו. וְקוֹדֶס צִיפְּנָאָה אֲמָס נְגָם רְגָה לְפָהָוָו עֲוָלוֹו צְקָופִּין מְמֻחָרוֹו.
וּמְלֹאת פְּרִיאָה קְדוּמָה דְּכַתְּבָב וּמְסָס נְגָם הַפְּרָה וּמְלַפְּפָטוֹ. וְכָהָיָס וּלְיסָטְפָּעָן מְפָרִיאָן פָּטָר חָמוֹו :
ד וְאֵין לִיעַן נְכָתָה בְּכוֹר בָּמָה *) וְלֹמְדָיוֹן קָבָן . לְהַמְּלָר צְפָ' הַלְּוֹעָן (קוֹלָם) עֲוָלוֹו יְטִיכָה
מְתַנְתָּה נְכָתָה. הַלְּמָהָ קְסָבָר שְׁוָלוֹו כָּקָן וּמְלַפְּפָוֹ נְכָתָה . לְחִיטָּבָה רְכָה נְשָׁלָם
מְנַחַת נְכָתָה נְהַלְתָּה מְנַחַת כָּהָן לוֹן נְהַלְתָּה וּלְיְהִמְרָת כָּהָן וְהִפְּעִי נְכָתָה וּמְכָתָב כֵּל
מְנַחַת כָּהָן כְּלָיָה נְגָם תְּהַלְלָה . הַמְּרָר לִיש [ל] וּמְנוֹעָךְ הַלְּכָן וּבְנִיוּ כְּתִיב בְּפָלָשָׁה . הַלְּמָהָ
וּפְסִינְתָּה כֵּל תְּיכָה דְּכַתְּבָב הַלְּכָן וּבְנִיוּ מְלִירָן כָּהָן וּלְמָה נְכָתָה , וּפְסִינְתָּה מְדָבָר סְעִי הַחַב וּוּקְן
מְסָה מֵת כְּסָף (* גְּזוֹנָדָפִיס) לְהַגְּזָן וּלְבָנָיו [מ] וּלְתִקְשָׁךְ להַדְּרִי בְּטוּר הָלָס וּבְכוֹר צְבָמָה עַמְּלָה
[ג] לְמָה כְּפִי רְטָ"י צְפָ'ק דְּקִיזְוָתָן (קוֹל) נְכִי גָּמָה וְלַב כְּבָנָה סְקָל סְוָרָה לְפָרָיוֹן קָבָן [מ] דְּבָר
כְּהָגָם נְמָה טִיה כָּהָן הַלְּמָה בְּכַפְּנֵיל הַצָּהָר סְיָה לְוקָח טְהִימָה נְכָתָה :
[*] סְמָמָה כְּנִי יְפָנֵן נְאַוּמָה

ב-כ"ע נִתְהַלֵּךְ וְנִתְהַלֵּךְ לְהַקְוֹי יְמֵי נָמֵל כְּמֵי
בְּגָר טִיכָּלִין לְנָעוֹות . אֲבָל נְיוֹן לְלִ
זָן הַנוּגָּבָר לְעוֹכֶד כְּכָבִיס דָּגָי דָּבָר
וְזָהָב דָּקָל לְפִירּוֹתָיו וְנָעוֹשֶׂה מִינְטָה וּמִכְרָיָה
בְּגָלָל הַסְּמָקָה הַזָּהָב הַמְּלָאָמָת שָׁרֵי דָּלָמָד
. וְלִפְרָטָה סְפִילָס דְּמָשָׁה קְוֹוִתָּה
וְזָהָב הַס דְּפִילָס מִצְחָה כְּעוֹכֶד כְּכָבִיס
מִמְּעָה . טִילָּק לְכַתְּלָק מִן סְמָפָק
טוֹמָטוֹת הַזָּהָב . וְסִמְתוֹד עַכְתָּן
בְּגָמָות עַוְמָהָת סָס וַיְקָנָה הַזָּהָב
וּבָנָן פְּטָר חָמָר וּמָג בָּזָם הַזָּהָב

עלך הלוות פדיון בכור ומליקא לה מפקת בכורות

או דלען הוכסם לנויס כדי מומלט נון ולע דמי להרומה ולע מזוס ונונן (כון קאנר האפיגו לאנזה מטען): מונחן כנונת נולכת. ספירים מנוגת יאלטן: גגעמיך מכח' האמצע נגי מנגה כנונת גונגלת דלאטן וגינוי כחיג' פפליטה ווותת מונת המהה לאטן חומס נגי אהן ונו' ציון דכטינ' נאדיין נגי אטן לנטופי שטונך. גגעמיך מכח' האמצע נגי מנגה כנונת גונגלת דלאטן וגינוי כחיג' פפליטה ווותת מונת המהה לאטן חומס נגי אהן ונו' ציון דכטינ' נאדיין נגי אטן לנטופי גאנק ווועיל כנונת: הדרן ערך הלהבות פרידון בדור וסליקא לה מסכת בכוורות

מעדרני יומן טוב

מְלָאֵי חַיִן נְקָגֶה וּכְאֵבֶן : [ל] וּמְטוֹנֵךְ .
וּכְסֵפֶר עֲנֵיךְ מַעַז' וְיִלְמָה יְיֵי מַלְמָד אֵלֶיךָ מִתְּמָמָה
בְּבָנָן מִמְּחָקֶה דָּקָן כְּמַיִם מִפְּלָמָה מִסְמָמָה
כְּמַשְׁמִיעַ בְּלָתָה נְמָמָה טַבְוָקָה תְּלָתָה בְּכוֹר
לְלָטָה נִימָן לְכָבָתָה מְלָנָה וְיִלְמָה יְיֵי דְּבִירָתָה
לְלָכָה נְמָדָס וְכָבָתָה יְסָוֶה תְּלָקָה וְזָהָבָה
כְּאֵין נְמָדָס וְכָבָתָה מְיוֹמָה לְגַמְלָיָה לְכָלָוס
כְּאֵין נְמָדָס כְּאֵין וְמוֹתָה יְיֵי תְּלָתָה נְמִידָצָת
כְּאֵין כְּבָמָה קְוָה וְמוֹתָה יְיֵי תְּלָתָה נְמִידָצָת
לְסָס וְכָנוֹר נְכָמָה מְמָחָא נְמָה יְיֵי תְּלָתָה
טוֹ שְׁנָפְטוֹן כְּכָסִיס וְנוֹיָס תְּבָנָה הַדָּס פָּעָל
כְּבוֹר הַדָּס וְרוּבָר בְּכָמָס פְּמָמָס לְכָלָס וּמִתְּ

על רוחות פדיון בכור והדרן על מסקת בכורות

נתינת דמי פדיון הבן לבעל כהנת ולכהן קטן

МОUCH DIVOZIA MIZOTH PEDA"V BNATINA LBEUL
כהנת דומיא DIVOZIA MIZOTH MATHNOTO BCA"G.

מקשין בחולין קל"א: דאמאי מהני נתינת מתנות לכהנת, הרי מנוח כהנת אינה נשפט וא"כ כל היכא דבעין כהן לא הוイ כהנת בכלל. ומסקין דכהנת בכלל כהן ורק היכא דכתיב "אהרן ובניו" לא הווי כהנת בכלל כדכתיב (ויקרא זי"ב) "זה קרבן אהרן ובניו וכו'" בקראי דמנחת כהן. דיקר הרא"ש בהל' פדיון בכור סימן ד' דמהאי טעמא לא מהני נתינת דמי פדה"ב לכהנת דכתיב (במדבר ג:כ"ח) "וונתה הסף לאהרן ולבניו וכו'" בפדיון הבכורים שעשו במדבר. וקשה מהותם להר דעה בתוס' דמהני נתינת דמי פדה"ב לבעל כהנת, דהרי אין כהנת בכלל כהן לעניין פדה"ב. כתוב החתום סופר בשו"ת י"ד סימן ש"א דהיה אפשר לתרץ שלא לפין ממאי דכתיב אהרן ובניו בפדיון בכורים שעשו במדבר שהיתה הוראת שעה שהרי פטו הלוים את הבכורים

א. דין כהנת לעניין פדיון הבן ומנוחת כהן

איתא בחולין קל"ב. דר' כהנא דלא היה כהן אל מתנות דזרוע לחיים וקייב בשביל אשתו הכהנת. ואיתא בקידושין ת. דרב כהנא שקל סודרא בשביל פדיון הבן. הובאו ב' דעות בתוס' שם בד"ה רב כהנא אם רב כהנא דשקל סודרא בפדה"ב הוא ר' כהנא דאל מתנות בשביל אשתו. הדעה הא' ס"ל זה הוא ר' כהנא אחר דהיה כהן בעצמו ומשום הכי שקל דמי פדה"ב. אבל הדעה הב' ס"ל זה הוא ר' כהנא דאל מתנות בשビル אשתו. ונראה דנהלקו הני ב' דעות אי מהני נתינת דמי פדה"ב לבעל כהנת. הדעה הא' ס"ל שלא מהני נתינה לבעל כהנת אלא במתנות ולא בפדה"ב ומשום הכי הוצרכו לפרש דרב כהנא דשקל סודרא בפדה"ב היה כהן בעצמו. אבל הדעה הב' ס"ל דרב כהנא שלא היה כהן אלא בעל כהנת שקל סודרא בפדה"ב,

שער ב' דממאי דיכول לחות מתחנות לבעל כהנת, ק"ו דבעל כהנת פטור מתחנות. ויש לומר דלהאי דעה בחוס' דמהני נתינה דמי פדה"ב לבעל כהנת דה"ה דבעל כהנת פטור מפדה"ב וכגון דעת ר' דבנין דמי פדה"ב לבעל כהנת דה"ה ליה גם אשה ישראלית. אבל הוכיח רעק"א בשוו"ת הניל' מסוגיא דבכורות מ"ז. דליקא למייר הכי, וע"כ לצריך לחלק בין מתחנות לפדה"ב. ובטעם החלוק נראה לומר דהא דפטור בעל כהנת מתחנות היינו משום דכאלו נתן את המתחנות לאשתו והחוירתן לו. והוא דסגי בהכי אף שלא הייתה נתינה י"ל שלא גרע ממקרי כהונה דמהני כדאיתא בגיטין ל. דמכיון דתמיד נותן להאי כהן הויל' כאלו נתן לו הני מתחנות. הא דמהני מכרי כהונה לא מצינו אלא בכגון חרומה ומתחנות דהן בעין ואפשר דרך בכח"ג מהני מכרי כהונה להחשב דנקנו מתחנות לכהן בלי מעשה נתינה. אבל בדמי פדה"ב דליקא מידיב עין לא מהני מכרי כהונה, וא"כ לא מיפטר בעל כהנת מהאי טעםא.

ואף דנרא מהסבירא הניל' לחלק בין מתחנות לפדה"ב, כתבו התוס' בכתובות ק"ב. בד"ה לבדור דעתא דין מכרי כהונה בפדה"ב. ויש לפרש דהתוס' אולי לשיטם כזה. הנה נחלקו הראשונים בגדר האי דין דמכרי כהונה. רש"י בגיטין ל. בד"ה במכרי כהונה פירש דשרар הכהנים מיסיחים דעתם מהתרומה וממיילא דנקנית להאי כהן. ופירש הפרי יצחק בחלק א' סימן מ"ט

שהיו כנגדם. אבל מסיק החת"ס דליקא למימר הכי דהרי ילפין דינים בפדה"ב מפדיין שעשו בדבר כדאיתא בבכורות ד. ועוד תירץ החת"ס ע"פ דברי הירושלמי בסוטה גז (והובא בתוס' בסוטה כ"ג: בד"ה כהן) דהא דעתן מוחת כהנת נשרפת משום דכתיב (ויקרא ויט"ו) "והכהן המשיח תחתיו מבניו וכו'" למעט הירושלמי מרביבנן כהנת בכלל כהן בלבד היכא דכתיב תחתיו מבניו. לדעת הירושלמי מהני נתינה דמי פדה"ב לכהנת אף דכתיב ביה אהרן ובניו מכיוון שלא כתיב ביה תחתיו מבניו. ס"ל להך דעה בתוס' דקי"ל כהאי ירושלמי ושלא כהבבלי בחולין קל"א: דמוכח הכי ממעשה דרב כהנא דشكיל סודרא בדמי פדה"ב, ובפשטותו הוא אותו ר' כהנא דהוא בעל כהנת.

העיר רעק"א בשוו"ת סי' ר"ג דאפילו בליכא קרא שלא מהני נתינה דמי פדה"ב לכהנת י"ל دائ מהני תלוי בבי דרישות דהובאו בחולין קל"ב. להתריך נתינה מתחנות לכהנת. למ"ד דכהן ואפילו כהנת במסמיע ה"ה דמהני בפדה"ב. אבל למאן דיליף חטם להתריך נתינה מתחנות לכהנת דכתיב בהו כהן ב' זימני ואין מועט אחר מועט אלא לרבות כהנת, לא מהני בפדה"ב שלא כתיב ביה מועט אחר מועט.

ב. חיוב בעל כהנת בפדיון הבן כתוב הרשב"א בתורת הבית בית ג'